

سۇئال

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ ئېتىكاپ كۆرسەتمىسى توغرىسىدا تەلىم بېرىشىڭلارنى سورايمەن؟.

تەپسىلى جاۋاپ

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ئېتىكاپتا تۇتقان يولى ئەڭ مۇكەممەل ۋە ئاسان يولدۇر، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام قەدىر كېچىسىنى تېپىش ئۈچۈن رامزاننىڭ ئاۋۋالىقى ئوندا ئاندىن ئوتتۇرىدىكى ئوندا ئېتىكاپ قىلدى، ئاندىن قەدىر كېچىسىنىڭ رامزاننىڭ ئاخىرقى ئوندا بولىدىغانلىقى ئايان بولغاندىن كېيىن ئاللاھ تائالاغا ئۇچراشقانغا قەدىر رامزاننىڭ ئاخىرقى ئوندا ئېتىكاپ قىلىشنى داۋاملاشتۇردى.

بىر قېتىم رامزاننىڭ ئاخىرقى ئون كۈنىدە ئېتىكاپ قىلالماي، كېيىن شەۋۋالنىڭ دەسلەپكى ئوندا ئېتىكاپ قىلىپ بۇنىڭ قازاسىنى قىلدى. بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى.

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ۋاپات بولۇپ كېتىدىغان يىلى يىگىرمە كۈن ئېتىكاپ قىلدى. [بۇخارى رىۋايىتى 2040-ھەدىس].

بەزىلەر بۇنىڭ سەۋەبىنى: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ئۆزىنىڭ ئۆمرىنىڭ ئاخىرلاشقانلىقىنى بىلگەن ۋاقتىدا ياخشى ئەمەللەرنى كۆپ قىلىش ئارقىلىق، ئۈممەتكە ئەمەلدە تىرىشچانلىق قىلىش، ئەمەلدە ئەڭ يۇقىرى چەككە يەتكەن ۋاقتىدا ئاللاتالاغا ئەڭ ياخشى ھالەتتە ئۇچرىشىشنى بايان قىلىپ بېرىشتۇر دېسە، بەزىلەر: بۇنىڭ سەۋەبى جىبرائىل ئەلەيھىسسالام ھەر يىلى رامزاندا قۇرئاننى پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامغا بىر قېتىم ئاڭلىتاتتى، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ۋاپات بولۇپ كېتىدىغان يىلى ئىككى قېتىم ئاڭلاتتى، شۇنى بىلەن پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ئىككى قېتىم ئېتىكاپ قىلغان مىقداردا ئېتىكاپ قىلدى دەيدۇ.

ئۇنىڭدىن كۈچلۈكرەك بولغان سەۋەبلەرنىڭ بىرى: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام يىگىرمە كۈن ئېتىكاپ قىلغان يىلنىڭ ئالدىدىكى يىلى سەپەر قىلىپ ئېتىكاپ قىلالمىغان بولغاچقا كېلەر يىلى يىگىرمە كۈن ئېتىكاپ قىلغان، بۇنىڭ ئىسپاتى، نەسائى ئۆز لەپىزى بىلەن كەلتۈرگەن، ئەبۇ داۋۇد رىۋايەت قىلغان، ئىبنى ھىببان ۋە باشقا ھەدىس ئالىملىرى سەھىھ دېگەن ئۇبەي ئىبنى كەئەب رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ھەدىسى بولۇپ، ئۇ ھەدىستە: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام رامزاننىڭ ئاخىرقى ئون كۈنىدە ئېتىكاپ قىلاتتى

شۇ يىلى سەپەرگە چېقىپ ئېتىكاپ قىلالىدى، كېلەر يىلى يىگىرمە كۈن ئېتىكاپ قىلدى. "پەتھۇلبارىدىن ئېلىندى".

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام چېدىر ئېلىپ كېلىشكە بۇيرۇتتى، مەسچىتتە پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامغا چېدىر تىكىلەتتى، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام كىشىلەردىن ئايرىلىپ، ئاللاھ تائالاغا يۈزلىنىپ خالى قالاتتى ھەتتا خالى بولۇش پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ئۈچۈن ئەمەلىي ۋاقىئەلىكتەك تامام بولاتتى.

بىر يىلى پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام كېچىك چېدىردا ئېتىكاپ قىلدى، چېدىرنىڭ ئېشىكىگە بورىدىن مىلەڭزە تارتىپ قويدى. [مۇسلىم رىۋايىتى 1167-ھەدىس].

ئىبنىل قەيىم رەھىمەھۇللاھ "زادىل مىئاد" ناملىق ئەسەر 2-توم 90-بەتتە مۇنداق دەيدۇ: "بۇنىڭ ھەممىسى ئېتىكاپنىڭ مەقسىتى ۋە جەۋھىرىنى ھاسىل قىلىشتۇر، بۇنىڭ ئەكسىچە نادانلارنىڭ ئېتىكاپ قىلىدىغان ئورۇننى مەئىشەت ئورنى ۋە زىيارەتچىلەرنى كۈتۈۋالىدىغان جاي قىلىۋېلىشى، ۋاقىتنى بېھۋە پاراڭلار بىلەن ئۆتكۈزىدۇ، بۇ ئۇلارنىڭ ئېتىكاپنىڭ كۆرۈنىشى بولسا، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ ئېتىكاپنىڭ كۆرۈنىشى باشقىدۇر.

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام دائىم مەسچىتتە تۇراتتى، ئۆزىنىڭ ھاجىتىنى ئادا قىلىشتىن باشقا ۋاقىتلاردا مەسچىتتىن چىقمايتتى، بۇ توغرىدا ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا مۇنداق دەيدۇ: **پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ئېتىكاپ قىلغان ۋاقىتتا بىر ھاجەت بولمىسا ئۆيگە كىرمەيتتى.** [بۇخارى رىۋايىتى 2029-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 297-ھەدىس].

مۇسلىمنىڭ رىۋايىتىدە: **ئىنسانى ھاجىتى ئۈچۈن دېيىلگەن.** بۇنى ئىمام زۆھرى رەھىمەھۇللاھ چوڭ-كېچىك تەرەت سۇندۇرۇش ئۈچۈن دەپ چۈشەندۈرگەن.

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام پاكىزلىققا بەك ئەھمىيەت بېرەتتى، مەسچىتتە تۇرۇپ بېشىنى ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ ئۆيگە كىرگۈزەتتى، ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ئۇنىڭ بېشىنى يۇيۇپ چېچىنى تاراپ قوياتتى.

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا ھەدىس بايان قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مەسچىتتە ئېتىكاپ قىلغاندا مېنىڭ ھۇجرامنىڭ يېنىدا ئولتۇرۇپ بېشىنى كىرگۈزەتتى، مەن ھەيزدار ھالەتتە بولۇپ ئۇنىڭ بېشىنى تاراپ قوياتتىم. [بۇخارى رىۋايىتى].

مۇسلىمنىڭ رىۋايىتىدە: **مەن چېچىنى يۇيۇپ تاراپ قوياتتىم** دېگەن. [بۇخارى رىۋايىتى 2028-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 297-ھەدىس].

ھاپىز ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "بۇ ھەدىس چاچنى تارىغانغا ئوخشاش ئېتىكاپتا پاكىزلىنىش، خۇشبۇي نەرسە ئىشلىتىش، يۇيۇنۇش چاچ-ساقاللارنى ياسىتىشنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ. كۆپچىلىك ئۆلىمالار ئېتىكاپتا

مەسچىتتە ياقتۇرۇلمايدىغان ئىشلاردىن باشقا ئىشلار ئۆچ كۆرەلمەيدۇ دەيدۇ.

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ ئېتىكاپتىكى سۈننەتلىرىدىن: كېسەل يوقلىماسلىق، جىنازا نامىزىغا چىقماسلىق قاتارلىقلار بولۇپ، بۇنىڭ ھەممىسى بۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن ئاللاھنىڭ تەرىپىگە يۈزلىنىش، ئېتىكاپتىن بولغان مەقسەتنى روياپقا چىقىرىشتىن ئىبارەت بولۇپ، ئۇ بولسىمۇ ئىنسانلاردىن ئايرىلىپ، ئاللاھنىڭ تەرىپىگە يۈزلىنىشتىن ئىبارەتتۇر.

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا مۇنداق دەيدۇ: **سۈننەت بويىچە ئېتىكاپ قىلغۇچى كېسەل يوقلىمايدۇ، جىنازا نامىزىغا چىقمايدۇ، ئايالى بىلەن بىرگە بولمايدۇ، قۇچاقلىمايدۇ، زۆرۈر بولغان ئىنسانى ھاجىتىدىن باشقا ئىشلار ئۈچۈن سىرىتقا چىقمايدۇ.** [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 2473-ھەدىس. شەيخ ئەلبانى رەھىمەھۇللاھ سەھىھ دەپ ئەبۇ داۋۇدنىڭ سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمىدا كەلتۈرگەن].

شەۋكانى "نىلىل ئەۋتار" ناملىق ئەسەردە: "ئايالى بىلەن بىرگە بولمايدۇ، قۇچاقلاشمايدۇ" دېگەن سۆزدىن جىما قىلمايدۇ دېگەن ئىپادىلىنىدۇ دېگەن.

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ئېتىكاپ قىلىۋاتقان ۋاقىتتا ئۇنى بەزى ئاياللىرى يوقلاپ كىلەتتى، كېچە بولغانلىقى ئۈچۈن ئاياللىرى قايتىدىغان ۋاقىتتا ئۇلار بىلەن بىرگە تۇرۇپ ئۇلارنى ئۇزۇتۇپ قوياتتى.

پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ ئايالى سەپىيە، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام رامزاننىڭ ئاخىرىقى ئوندا مەسچىتتە ئېتىكاپ قىلىۋاتقاندا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنى يوقلاپ كەلدى، مەلۇم ۋاقىت پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام بىلەن سۆزلۈشۈپ ئولتۇردى، قايتىپ كېتىدىغان ۋاقىتتا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇنى ئۆيىگە ئۇزۇتۇپ قويدى. [بۇخارى رىۋايىتى 2035-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 2175-ھەدىس].

سۆزنىڭ خۇلاسەسى: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ ئېتىكاپى ئاسانلىق بىلەن ئادا قىلىنغان بولۇپ، ئۇنىڭدا قېيىنلىق يوق، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ ئېتىكاپتىكى ھەممە ۋاقتى ئاللاھنى ياد ئېتىش، تائەت-ئىبادەت بىلەن ئاللاھقا يۈزلىنىش ۋە قەدىر كېچىسىنى تىپىشتىن ئىبارەت ئىدى. ئىبنى قەييىم رەھىمەھۇللاھنىڭ: "زادۇل مىئاد" ناملىق ئەسىرى 2-توم 90-بەتكە قارالسۇن. دوكتۇر ئابدۇلئىتىپ بالتۇننىڭ: "ئېتىكاپ نەزىرىيەلىك تەربىيە" ناملىق ئەسىرىدىن ئىلىندى.

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.